

ТЕМА

*Вставні слова,
словосполучення,
розділові знаки в
ускладненому реченні*

**НАША РІДНА УКРАЇНСЬКА МОВА – ЦЕ
ОСНОВА НАШОЇ БЕЗМЕЖНО БАГАТОЇ
КУЛЬТУРИ. ЦЕ НАШ ДУХ, НАША ДУША,
НАША ПІСНЯ...**

О. ГОНЧАР.

ЗАВДАННЯ УРОКУ:

- навчитися розрізняти вставні слова, аналізувати їх стилістичну роль, правильно інтонувати речення із вставними словами, виділяти вставні слова комами на письмі;
- формувати вміння щодо правильної розстановки розділових знаків у реченнях із вставними словами;

ЗАВДАННЯ УРОКУ:

- формувати творчі вміння, розширювати речення шляхом самостійного введення в них вставних слів, конструювати речення за опорними словами;
- розвивати мовленнєву культуру.

ЛІНГВІСТИЧНА РОЗМИНКА

- 1) Дібрати синоніми до слова *безумовно*.
 - 2) Назвати антонім до слова *на жаль*.
 - 3) Продовжити ряд слів: *по-перше, по-друге...*
 - 4) Записати слова *по-моєму, по-твоєму* у формі множини.
 - 5) Дібрати синонім до слова *можливо*.
- *Із записаними словами усно складіть речення. Простежте за інтонацією в них. Яка роль цих слів у реченнях?*

□ Вставні слова

□ 1.упевненість

□ (невпевн.)

□

□ 2.емоц. оцінка

□ 3.оцінка фактів

□

4.зв'язок думок

5.джерело повідом.

6.активіз.уваги

7.слова ввічливості

РОБОТА З ТАБЛИЦЕЮ

ГРУПИ ВСТАВНИХ СЛІВ І СПОЛУЧЕНЬ СЛІВ ЗА ЗНАЧЕННЯМ

Що виражають	Вставні слова і сполучення слів	Приклади
1. Упевненість, невпевненість, сумнів, передбачення тощо	Безумовно, безперечно, без сумніву, дійсно, звичайно, правда, певна річ, здається, певно, мабуть, видно, може, може бути, очевидно та ін.	І я був неправий, звичайно (О. Довженко)
2. Емоційну оцінку повідомлюваного (радість, задоволення, жаль, здивування, незадоволення тощо)	На радість, на щастя, на жаль, як на біді, як навмисне, на сором, дивна річ та ін.	Шкода, ми втрачаємо прекрасного солдата (В. Собко)
3. Оцінку фактів з погляду їх звичайності	Як водиться, як завжди, було, бувало та ін.	Отак, бува, німі вітри ячать, гойдаючи небес ясну колиску (А. Малишко)

4. Вказівку на зв'язок думок, послідовність викладу	По-перше, по-друге, нарешті, зрештою, інакше кажучи, наприклад, проте, однак, навпаки, отже, таким чином, значить, виходить та ін.	Ніжність, наприклад, описати математично не можна (В. Собко)
5. Вказівку на способи оформлення думок, на експресивний характер висловлювання	Словом, правду кажучи, сказати правду, признатися по правді, ніде правди діти, грубо висловлюючись та ін.	Хоч, правду кажучи, юнак у душі не вважав спів за професію (І. Ле)
6. Вказівку на джерело повідомлення	З погляду, на думку, за повідомленням, як кажуть, каже, мовляв, як відомо, як указано, по-твому, по-моєму, по-вашому та ін.	На його думку, ситуація набуває загрозливого характеру (Ю. Бедзик)
7. Активізацію уваги слухача або читача	Знаєте, вірите, уявіть собі, зверніть увагу, зрозумійте	А завтра ж у мене, знаєш, важливі справи в місті (П. Жур)

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

□ Ніколи не бувають
навіть, адже,
тож, ніби,
причому

вставними слова

нібито, тільки,
обов'язково,

У ЯКИХ РЕЧЕННЯХ ВИДІЛЕНІ СЛОВА Є ВСТАВНИМИ, У ЯКИХ – ЧЛЕНАМИ РЕЧЕННЯ?

*Не все іще було, що **може** бути. **Може** пісня хліб благословляє, **може** в пісню йде від хліба сила. І на світанні трепетним вітрилом мені **здається** вишня іздала. Не вистою **здається** вже не вистою. Гарячому мисливцю і пень лисом **здається**. 3. Генерал **видно** був чимось не вдоволений (О. Гончар). 4. **Видно** місто, далі поле у моєму вікні (М. Рильський).*

ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ З ПРИЙОМОМ ВЗАЄМОПЕРЕВІРКИ

Скласти чотири пари речень, щоб в одних слова *КАЖУТЬ, ПРАВДА, ВИДНО, ЗДАВАЛОСЯ* були вставними, а в інших ці самі слова виступали в ролі членів речення.

Зразок. Треба, виходить, іти на додаткове заняття з алгебри. — З класу виходить гарна дівчина.

Відредагуйте речення.

Ароматичні добавки різних лікарських трав надають чаю дуже приємного, неповторного привкусу. Серед міроприємств по відзначенню цього свята були слідуючі: виступи музичних колективів, конкурси, вікторини. Пощипуючи соковиту траву й помахуючи хвостом, у коня задоволено мружилися очі.

Підсумок уроку

Домашнє завдання:

ст.132-137(опрацювати теоретичний матеріал)
Впр.254(1завд.+2 речення синтаксичний розбір)